

Π.Ν. Βασιλείου, Δικηγόρος, 10/6/2025

Λέξεις-κλειδιά: περιουσιακές διαφορές, αποκτήματα, σύζυγοι, έγκυρος γάμος, γάμος στην αλλοδαπή, αξία περιουσίας, αρχική περιουσία, τελική περιουσία, πληθωρισμός, βάρος απόδειξης, αλλοδαπό δίκαιο, lex loci celebrationis, υπόχρεος σύζυγος, απαιτητής σύζυγος, δικαστικό προηγούμενο

Με αφορμή την προσωπική μου εμπειρία ως συνήγορος υπέρ του Καθ' ου η Αίτηση - υπόχρεου συζύγου στην πρωτόδικη διαδικασία στην απόφαση υπ' αρ. 41/2015 (αίτηση περιουσιακών διαφορών) του Πρωτόδικου Οικογενειακού Δικαστηρίου (το «ΠΟΔ»), η οποία ακολούθως επικυρώθηκε από το Εφετείο, παραθέτω κατωτέρω κάποιες ταπεινές σκέψεις που πιστεύω θα ήταν θεμιτό ν' απασχολήσουν περισσότερο το ΠΟΔ στο πλαίσιο υποθέσεων περιουσιακών διαφορών.

Προς υπεράσπιση του Καθ' ου η Αίτηση, υπόχρεου συζύγου, τέθηκαν διάφορα επιχειρήματα, δικονομικής, αποδεικτικής και ουσιαστικής φύσης. Τα τελευταία, στο βαθμό και έκταση που εδώ μας ενδιαφέρουν, ήταν ότι (α) η Αιτήτρια, απαιτητής σύζυγος, απέτυχε να αποδείξει ότι ο ισχυριζόμενος γάμος μεταξύ αυτής και του Καθ' ου η Αίτηση, που έλαβε χώρα στην αλλοδαπή (Ρωσία), ήταν έγκυρος με βάση το δίκαιο της χώρας στην οποία κατ' ισχυρισμό τελέστηκε ο γάμος τους, (β) εξαιτίας των ανωτέρω, η Αιτήτρια απέτυχε να αποδείξει ένα ουσιαστικό στοιχείο της απαίτησής της, δηλ. την «τέλεση έγκυρου γάμου», (γ) η Αιτήτρια παρέλειψε να προσδιορίσει μέσω της μαρτυρίας που παρουσίασε το ύψος της καθαρής, χωρίς οφειλές και χρέη (liabilities), περιουσίας, η οποία υπόκειται σε διανομή, (δ) η Αιτήτρια απέτυχε να παρουσιάσει μαρτυρία ως προς την αξία της αρχικής περιουσίας του Καθ' ου η Αίτηση κατά τον χρόνο γένεσης της αξίωσης της Αιτήτριας, (ε) διαζευκτικά, η Αιτήτρια απέτυχε να παρουσιάσει μαρτυρία για την αξία τόσο της περιουσίας κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου όσο και της περιουσίας κατά τον χρόνο γένεσης της αξίωσης της Αιτήτριας, αναγόμενη σε τιμή του χρόνου καταχώρισης της απαίτησής της στο ΠΟΔ.

Συνοψίζοντας την απόφασή του, το ΠΟΔ έκρινε -ορθώς κατά την άποψή μου και ως η σχετική εισήγηση ενώπιόν του- ότι η απαίτηση της Αιτήτριας έπρεπε να απορριφθεί λόγω αδυναμιών στη μαρτυρία που προσέφερε η ίδια,

δηλ. ότι η μαρτυρία της, παρά το ότι ο Καθ' ου η Αίτηση δεν εμφανίστηκε στη διαδικασία, δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή ως αξιόπιστη, με αποτέλεσμα η απαίτησή της να πρέπει να απορριφθεί.

Ενόψει της ανωτέρω κατάληξής του, το ΠΟΔ δυστυχώς δεν ασχολήθηκε με τα πιο πάνω επιχειρήματα (περί εγκυρότητας του γάμου και αξίας της περιουσίας) και δεν εξέφρασε δικανική κρίση επί τούτων. Όχι ότι άμα τα εξέταζε και τα αποδεχόταν θα άλλαζε η κατάληξή του, ότι δηλ. η απαίτηση της Αιτήτριας έπρεπε να απορριφθεί, αλλά διότι απώλεσε μία ευκαιρία και, από την τότε έρευνά μου, την πρώτη ευκαιρία που του προσφέρθηκε, να προχωρήσει τη νομολογία του ένα βήμα παρακάτω για θέματα που δεν είχε εξετάσει παλαιότερα, προς το συμφέρον της ίδιας της δικαιοσύνης, ιδίως αφού μετά η απόφαση του ΠΟΔ εξετάστηκε από το Εφετείο της Κύπρου -η πρόθεση περί έφεσης ήταν εν πολλοίς γνωστή πρωτοδίκως από τη συμπεριφορά των διαδίκων, τις δηλώσεις τους, αλλά και την αξία της επίδικης περιουσίας.

Ας εξετάσουμε πιο κάτω με τη σειρά τα επιχειρήματα (περί εγκυρότητας του γάμου και αξίας της περιουσίας) που είχαν τεθεί στην ανωτέρω πρωτόδικη διαδικασία.

Πρώτο, η «τέλεση ενός έγκυρου γάμου» είναι ένα από τα στοιχεία που ο / η απαιτητής σύζυγος οφείλει να αποδείξει με μαρτυρία ενώπιον του ΠΟΔ.

Προκειμένου κάποιο πρόσωπο να έχει αγωγίμο δικαίωμα στα αποκτήματα του / της συζύγου πρέπει, μεταξύ άλλων, να υπάρξει λύση του γάμου των συζύγων ή η κατά νόμο διάστασή τους (άρθρο 14(1) του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου του 1991, Ν.232/1991). Σαφώς, απορρέει από την κοινή λογική ότι για να ομιλούμε για λύση ενός γάμου δύο συζύγων ή διάσταση ως άνω, πρέπει πρώτα να αποδειχθεί η ύπαρξη ενός τέτοιου γάμου. Γι' αυτό άλλωστε και η λέξη «σύζυγος» ερμηνεύεται ως η «σχέση που δημιουργείται μεταξύ άνδρα και γυναίκας ως αποτέλεσμα γάμου αναγνωρισμένου από την πολιτεία» (άρθρο 2 του Ν.232/1991).

Με δεδομένο ότι τα άρθρα 14 και 15 του Ν.232/1991 «αναπαράγουν ουσιαστικά» τα άρθρα 1400 και 1401 του ελληνικού Αστικού Κώδικα (βλ. τις ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ν. ΓΙΑΓΚΟΥ ΚΑΙ ΠΗΛΕΙΔΟΥ ΩΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΟΣ ΚΑΡΑΛΟΥΚΑ, Έφεση Αρ. 22/2020, 14/4/2022 και Παπαϊωάννου ν. Παπαϊωάννου (2000) 1 (Α) Α.Α.Δ.656), σημειώνω πως ο Αρεοπαγίτης Βασ. Αντ. Βαθρακοκόιλης, στο «ΕΡΝΟΜΑΚ», τομ. Ε', «Οικογενειακό Δίκαιο», Αθήνα, 2004, σελ. 344, άρθρ. 1400, αρ. 36-37, απαριθμεί ως πρώτο εκ των στοιχείων που ο / η απαιτητής σύζυγος οφείλει να αποδείξει σε απαίτησή του / της για συμμετοχή στα αποκτήματα «την τέλεση έγκυρου γάμου» και εξηγεί συναφώς ότι η παράλειψη έκθεσης στην

αγωγή (αγωγική αξίωση) οποιουδήποτε εκ των στοιχείων απόδειξης, (άρα) συμπεριλαμβανομένου αυτού για την τέλεση έγκυρου γάμου, καθιστά την εν λόγω αξίωση / απαίτηση «νόμω αβάσιμη». Το στοιχείο του γάμου, υπογραμμίζοντας πως από ανυπόστατο γάμο δεν γεννιέται αξίωση στα αποκτήματα, αναφέρεται περιπλέον ως στοιχείο της απαίτησης από τον Σκουλούδη, στο «Συζυγικά σχέσεις και Οικονομικά Συνέπειες», 1984, σελ. 171 επ., και από την Αντωνοπούλου, στο «ο Θεσμός της Συμμετοχής στα Αποκτήματα στις Σχέσεις των Συζύγων από το Γάμο, (άρθρ. 1400-1402 ΑΚ), ΝοΒ 1983 (31)», σελ. 1517. Σχετικές αναφορές υπάρχουν επίσης στα «Νομολογιακές Εξελίξεις στα Αποκτήματα των Συζύγων, 2011, σελ. 44 επ.» και «Η Συμβολή του Δικαιούχου Συζύγου στην Επαύξηση της Περιουσίας του Υπόχρεου ως Προϋπόθεση της Αξίωσης Συμμετοχής στα Αποκτήματα», ΕΠΕΤΕΔΣΘ, σελ. 103 επ.

Στη βάση των πιο πάνω και δεδομένων ότι (α) ως προαναφέρθηκε τα άρθρα 14 και 15 του Ν.232/1991 «αναπαράγουν ουσιαστικά» τα άρθρα 1400 και 1401 του ελληνικού Αστικού Κώδικα και (β) τα Δικαστήριά μας μπορούν να αντλήσουν καθοδήγηση για την ερμηνεία των ημεδαπών νομοθετημάτων από την ερμηνεία που έχει δοθεί σε αλλοδαπά νομοθετήματα που είναι *in pari materia* με τα πρώτα (βλ. *MARGARET M POWER v. OZER BEHA* (V23) 1 CLR 116 και *National Iranian Tanker Company Ltd v. Pastella Marine Company Ltd* (1987) 1 CLR 583), θεωρώ ότι και στην Κύπρο ο / η απαιτητής σύζυγος οφείλει προς απόδειξη της υπόθεσής του / της να δείξει διά της προσφερόμενης μαρτυρίας την τέλεση έγκυρου γάμου (εκτός αν τούτο είναι παραδεχτό δικογραφικά ή με δήλωση των συνηγόρων των διαδίκων).

Η ημεδαπή νομολογία πράγματι δεν έχει καθιερώσει την υποχρέωση στον / στην απαιτητή σύζυγο απόδειξης, ως συστατικό στοιχείο της αίτησης για τη ρύθμιση περιουσιακών διαφορών, της τέλεσης ενός έγκυρου γάμου μεταξύ των διαδίκων. Δεν υπάρχει προηγούμενη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή του Εφετείου για το θέμα. Σε συζητήσεις μεταξύ νομικών αυτό φαίνεται να οφείλεται στο ότι τις πλείστες φορές δεν αμφισβητείται η σύναψη του γάμου των διαδίκων και άρα αυτό το θέμα δεν προσδιορίζεται ως επίδικο. Ίσως επίσης να οφείλεται, φρονώ, στο ότι οι περισσότερες υποθέσεις περιουσιακών διαφορών του ΠΟΔ αφορούν κύπριους πολίτες ή πολίτες που έχουν τελέσει τον γάμο τους στην Κύπρο και έτσι, δεν εγείρεται κάποιο περίπλοκο ζήτημα ως προς την εγκυρότητα του γάμου για επίλυση από το Δικαστήριο.

Παρόλα αυτά από τη στιγμή που η τέλεση έγκυρου γάμου είναι ένα συστατικό στοιχείο της απαίτησης στο πλαίσιο της ρύθμισης των περιουσιακών διαφορών ως έχω προσπαθήσει να εξηγήσω, αυτό πρέπει κατά κανόνα να αποδεικνύεται από τον / την απαιτητή σύζυγο, ανεξαρτήτως της ευκολίας απόδειξής του.

Τί γίνεται επίσης στις περιπτώσεις που οι σύζυγοι είναι αλλοδαποί και ο γάμος τους τελέστηκε στην αλλοδαπή; Μπορούμε τότε με την ίδια ευκολία να δεχθούμε πως ο γάμος των μερών είναι πράγματι έγκυρος; Φερ' ειπείν δύο Αιγύπτιοι, διαμένοντες στην Αγγλία, τέλεσαν εκεί γάμο· μπορούμε και πάλι να δεχθούμε ασυζητητί πως ο γάμος τους είναι έγκυρος στο πλαίσιο αίτησης για τη ρύθμιση των περιουσιακών στοιχείων που τα πιο πάνω πρόσωπα έχουν στην Κύπρο; Προφανώς όχι.

Σε περιπτώσεις αλλοδαπών υπηκόων μη διαμενόντων στην Κύπρο το σύννομο του γάμου τους διέπεται από το δίκαιο της χώρας στην οποία τέλεσαν τον γάμο τους (*lex loci celebrationis*) και όχι κατ' ανάγκη από το άρθρο 111 του Συντάγματος της Δημοκρατίας. Σχετική παραπομπή μπορεί να γίνει κατ' αναλογία στις *VARVARA ANTONIOU JOSEPH HJIOVANNI (OTHERWISE PARTELLA) v. ANTONIOS JOSEPH HJIOVANNI (1969) 1 CLR 207;*(1969) *JSC 514, KYVELI PANAYIOTOU DOKIDHOU THEN KYVELI GEORGHIOU KAZAKOU v. PANAYIOTIS DOKIDHES (1970) 1 CLR 124, EPAMINONDAS NICOLAOU METAXA v. MARGARITA MICHAEL MITA (1977) 1 CLR 1, HALLAK v. HALLAK (1979) 1 CLR 6, NEOPHYTOU v. NEOPHYTOU (1979) 1 CLR 685, PLATRITIS v. PLATRITIS (1980) 1 CLR 324, PANAYIOTOU v. CONSTANTINOU (1980) 1 CLR 533, KOUTSOKOUMNIS v. CHRISTODOULOU (1981) 1 CLR 58, FARMAKALLIDOU v. THEOCHARIDES (1981) 1 CLR 724, PAPASAVVAS v. JOHNSTONE (1984) 1 CLR 38, TELEVANTOS v. TELEVANTOU (1985) 1 CLR 412, Πάνος Σίμου Κουππάρης v. Κυριακούλλα Κουππάρη, ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 58, 20 Ιουνίου 1996. Το *lex loci celebrationis*, όταν ο γάμος τελέστηκε στην αλλοδαπή, συνίσταται στο δίκαιο αυτής της χώρας, δηλ. πρόκειται για αλλοδαπό δίκαιο. Το τελευταίο αποδεικνύεται στην Κύπρο ως γεγονός και άρα πρέπει να δικογραφείται λεπτομερώς και μετά ν' αποδειχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου διά μαρτυρίας (βλ. μεταξύ άλλων την *Bank of Scotland v. Geodrill Ltd κ.ά. (1993) 1 AAD 753*), εκτός αν το αλλοδαπό δίκαιο και οι πρόνοιές του καταστούν παραδεκτό γεγονός (*Zeeland Navigation Company Limited v. Banque Worms (2000) 1 AAD 707*). Αν και γενικώς τεκμαίρεται πως, αν δεν προσφερθεί μαρτυρία για το αλλοδαπό δίκαιο, το τελευταίο είναι το ίδιο με το ημεδαπό, το εν λόγω τεκμήριο δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε περιπτώσεις που κάποιος διάδικος έχει το βάρος απόδειξης του αλλοδαπού δικαίου, ώστε να πετύχει στην υπόθεσή του (*BULLOCK κ.α. v. GORSOAN LIMITED κ.α., Πολιτική Έφεση Αρ. Ε40/2013, 20/7/2021*).*

Δεύτερο, ο / η απαιτητής σύζυγος οφείλει να παρουσιάσει μαρτυρία για την καθαρή αξίας της επίμαχης περιουσίας και περαιτέρω, είτε να παρουσιάσει μαρτυρία ως προς την αξία της αρχικής περιουσίας κατά τον χρόνο γένεσης της αξίωσης / απαίτησης, ή να παρουσιάσει μαρτυρία για την αξία τόσο της περιουσίας κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου όσο και της περιουσίας κατά τον χρόνο γένεσης της αξίωσης / απαίτησης, αναγόμενη όμως σε τιμή του χρόνου καταχώρισης της απαίτησής στο ΠΟΔ.

Για να εξεταστεί άμα υπάρχει αύξηση της περιουσίας μετά τον γάμο, πρέπει να προσδιοριστεί ποια ήταν η αρχική περιουσία του υπόχρεου κατά τον χρόνο του γάμου και ποια ήταν αυτή κατά τον χρόνο λύσης του γάμου ή της κατά νόμο διάστασης και ακολούθως, να αφαιρεθεί η μία τιμή από την άλλη (ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ v. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, Έφεση Αρ. 11/2018, 3/6/2021 και Ε. Κουνουγέρη - Μανωλεδάκη «Οικογενειακό Δίκαιο», Τόμος Ι, Β' έκδοση, σελίδα 249). Υπόκειται σε διαμοιρασμό μόνο η καθαρή περιουσία, δηλ. η περιουσία του υπόχρεου αφού αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις και οφειλές της (ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΩΣΤΑ v. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ κ.α., Έφεση Αρ. 36/2020, 7/7/2022, Α.Π. 1478/2013 και ΕφΛαρ 1168/1989 Αρμ 46, 1018).

Επομένως, το ΠΟΔ, για να αποφανθεί για το βάσιμο ή μη της απαίτησης στα συζυγικά αποκτήματα, πρέπει να προσδιορίσει τις τιμές της περιουσίας στους ουσιώδεις χρόνους.

Ο λόγος για τα ανωτέρω βασίζεται στην οικονομική πραγματικότητα του τόπου. Ένα περιουσιακό στοιχείο με την πάροδο του χρόνου μπορεί να υποτιμηθεί ή να ανατιμηθεί από παράγοντες που δεν είναι στην άμεση ευθύνη ή στη σφαίρα ελέγχου του / της ιδιοκτήτη του (πχ. επένδυση / ανακαίνιση κλπ.), όπως φερ' ειπείν ο πληθωρισμός (Μ. Σταθόπουλος εις Απ. Γεωργιάδη & Μ. Σταθόπουλου, Οικογενειακό Δίκαιο, Άρθρα 1400-1402, σελ. 344-345). Συνεπώς, είναι επάναγκες, «για να είναι οι υπολογισμοί σωστοί και δίκαιοι και να αντιμετωπίζονται οι συνέπειες του πληθωρισμού» κατά τον διαμοιρασμό των αποκτημάτων τα τελευταία να εξετάζονται σε κατάσταση αποπληθωρισμού (Η.Κ. κ.α. v. Ε.Π. κ.α., Έφεση Αρ. 31/2018, 32/2018, 15/12/2021). Σε αντίθετη περίπτωση, μπορεί να οδηγηθούμε σε ένα άδικο αποτέλεσμα. Εφόσον κριθεί, για παράδειγμα, ότι η απαιτήτρια σύζυγος δικαιούται σε €100.000 από την περιουσία του συζύγου της επειδή η πρώτη συνεισέφερε από το υστέρημά της ίσο ποσό χρημάτων για την απόκτηση προ 10 ετών της συζυγικής κατοικίας, το εν λόγω ποσό πρέπει να αποπληθωριστεί· άλλη ήταν η αγοραστική δύναμη των €100.000 προ δεκαετίας και αρκετά μειωμένη μετά από δέκα έτη. Ήταν φυσικό επόμενο να δημιουργηθούν μηχανισμοί από τη νομολογία, εφόσον ο νομοθέτης δεν έκανε σχετική ρύθμιση, ώστε να μην παρατηρούνται αδικίες όπως το πιο πάνω παράδειγμα.

Ο πρώτος μηχανισμός είναι η αναγωγή της αξίας της αρχικής περιουσίας του υπόχρεου συζύγου στην αξία που αυτή έχει κατά τον χρόνο γέννησης της αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα, δηλαδή στον χρόνο της κατά νόμο διάστασης ή λύσης του γάμου (Μ. Σταθόπουλος εις Απ. Γεωργιάδη & Μ. Σταθόπουλου, Οικογενειακό Δίκαιο, Άρθρα 1400-1402, σελ. 344-345, Η.Κ. κ.α. v. Ε.Π. κ.α., Έφεση Αρ. 31/2018, 32/2018, 15/12/2021, Α.Π. 1166/2000, Ε. Κουνουγέρη Μανωλεδάκη, στο Οικογενειακό Δίκαιο, ορ. cit., 236, Γ. Κουμάντος, στο Οικογενειακό Δίκαιο, τόμ. Ι, Αθήνα, 1988, § 3.7.1.3.3., σελ. 201 και άλλα).

Ο δεύτερος μηχανισμός που έχει υιοθετηθεί απαιτεί ότι τόσο η αξία της αρχικής περιουσίας όσο και η αξία της τελικής περιουσίας του υπόχρεου συζύγου, θα υπολογίζονται στην αξία που είχαν κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής / απαίτησης (Α.Π. 1829/2013, Α.Π. 898/2017, Α.Π. 1499/2021 και άλλες).

Στη βάση των ανωτέρω, στην υπόθεση υπ' αρ. 41/2015 του ΠΟΔ, υποστήριξα, μεταξύ άλλων, προς υπεράσπιση του Καθ' ου η Αίτηση - υπόχρεου συζύγου, αφενός, ότι η εν λόγω υπόθεση έπρεπε να απορριφθεί καθότι η απαιτητής σύζυγος δεν δικογράφησε και δεν παρουσίασε μαρτυρία σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας όπου τελέστηκε ο γάμος (Ρωσία) ότι ο γάμος των τέως συζύγων / διαδίκων ήταν έγκυρος, με αποτέλεσμα να μην έχει αποδειχθεί ένα συστατικό στοιχείο της απαίτησής της και, αφετέρου, ότι δεν έχει παρουσιαστεί μαρτυρία από την Αιτήτρια για την αποπληθωρισμένη αξία των περιουσιακών στοιχείων.

Αν και το ΠΟΔ ήχθη σε ένα ορθό αποτέλεσμα απορρίπτοντας την απαίτηση της Αιτήτριας συζύγου, απόφαση που άλλωστε επιβεβαιώθηκε από το Εφετείο, το ΠΟΔ ουδόλως ενασχολήθηκε με τα ανωτέρω θέματα (περί εγκυρότητας γάμου και αξίας περιουσιακών στοιχείων), ούτε και τα σχολίασε με κάποιον τρόπο. Άμα εξέφραζε άποψη και επί αυτών των θεμάτων, στην έφεση που ασκήθηκε το Εφετείο θα είχε τη δυνατότητα να ενασχοληθεί και με αυτά τα θέματα και να εκφραστούν, επομένως, οι σκέψεις του Εφετείου, ενός ιεραρχικά ανώτερου Δικαστηρίου. Μόνο όφελος θα προέκυπτε από κάτι τέτοιο για τη νομική ευρύτερα και το Οικογενειακό Δίκαιο ειδικότερα. Θα ήταν, για παράδειγμα, η πρώτη φορά που το ΠΟΔ θα εξέταζε εν Κύπρω ως συστατικό στοιχείο σε αίτηση ρύθμισης περιουσιακών διαφορών το έγκυρο του γάμου των διαδίκων που έγινε στην αλλοδαπή, ζήτημα που θα αγόταν και ενώπιον του Εφετείου. Ενώ, η μη ενασχόληση του ΠΟΔ με τα ανωτέρω θέματα και συνεπώς η απουσία πρωτοβάθμιας δικανικής κρίσης επί αυτών, μόνο αρνητικό πρόσημο είχε· πέραν του ότι για αυτά τα θέματα δεν εκφράστηκε άποψη από ένα ιεραρχικά ανώτερο Δικαστήριο, το Εφετείο περαιτέρω, αν δεν δεχόταν ως ορθή την απόφαση του ΠΟΔ και άρα έκρινε ότι κακώς δεν έγινε αποδεκτή η μαρτυρία της Αιτήτριας σε πρώτο βαθμό, θα διέταζε την επανεκδίκαση της υπόθεσης από το ΠΟΔ με άλλη σύνθεση, ακριβώς λόγω της ανυπαρξίας πρωτόδικης κρίσης επί των υπολοίπων θεμάτων (*Union des Cooperatives Agricoles de Cereales de Semences v. Apak Agro Industries Ltd. κ.ά. (1998) 1 AAD 542*), και τελικά θα προκαλείτο περαιτέρω καθυστέρηση αλλά και επιβάρυνση στο δικαστικό σύστημα.

Ας μην λησμονούμε -το σημαντικότερο κατά την άποψή μου- ότι τα Δικαστήρια δεν εντέλλονται να επιλύσουν απλώς την ενώπιόν τους διαφορά, αλλά να διαμορφώσουν τις συνθήκες για τη δημιουργία δικαστικού

προηγούμενου, το οποίο θα βοηθήσει τους λειτουργούς του μέλλοντος και θα συντείνει στην ασφάλεια του Δικαίου. Δεν συνεπάγεται ότι όλες οι υποθέσεις θα 'ναι κατάλληλες για τον σκοπό, αλλά όταν βρεθούν οι κατάλληλες πρέπει να μην απωλέσουμε την ευκαιρία, η οποία δεν γνωρίζουμε πότε θα εμφανιστεί εκ νέου. Εύχομαι να μου δοθεί η ευκαιρία στο μέλλον, να προωθήσω εκ νέου τις πιο πάνω θέσεις.